

Exhibitionisme

Inleiding Gedragwetenschappen

Laura Verhoeven 5605105

Kiki Lennaerts 5902169

Werkgroep 9

Aantal Woorden: 1518

Inleiding

Het maatschappelijke probleem dat in dit essay zal worden verklaard is exhibitionisme, oftewel het genieten van op een seksuele manier bekeken worden. (Van Dale, z.j.) Exhibitionisme is in de volksmond bekend als ‘potloodventer’ waarin het potlood symbool staat voor het mannelijke geslachtsdeel.

Volgens de ICD-10, de International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems, is exhibitionisme een seksuele afwijking. (World Health Organization, 2007) Om als exhibitionist gediagnosticeerd te worden moeten er bij een individu twee elementen aanwezig zijn. De elementen zijn enerzijds de seksuele verlangens en handelingen zoals het tonen van de genitaliën en anderzijds de wettelijke strafbaarheid ervan of persoonlijk lijden onder de gevolgen.

Motivatie

Exhibitionisme kan volgens ons verklaard worden door een seksuele drang binnenin de mens. In dit essay zullen met behulp van het boek *Approaches to Psychology* (Glassman, 2013) exhibitionisme proberen te verklaren. Dit zullen we doen aan de hand van de psychodynamische en de humanistische benadering, deze benaderingen bieden beiden verklaringen voor een seksuele drang die kan leiden tot exhibitionisme.

De psychodynamische benadering verklaart gedrag aan de hand van mentale processen en ervaringen uit het verleden. Exhibitionisme kan aan de hand van deze benadering worden verklaard door het niet succesvol afronden van de psychoseksuele fases van ontwikkeling. Wanneer een fase niet succesvol is afgerond, ontstaat er een fixatie op de bevrediging van deze fase. Door de fixatie kan een individu zich geneigd voelen de geslachtsdelen te tonen om de bevrediging te bereiken.

De humanistische benadering wijdt het ontstaan van gedrag aan *self* en *ideal self*. Bij onze specifieke casus is vooral incongruentie belangrijk, hiervan is sprake wanneer *self* en *ideal self* niet met elkaar overeenkomen. Dit houdt in dat een individu niet voldoet aan de eigen verwachtingen die gevormd zijn door de sociale omgeving, waardoor een intern conflict ontstaat.

Psychodynamische benadering

De psychodynamische benadering gaat ervan uit dat men vaak niet de reden weet voor de acties die hij onderneemt. Gedrag ontstaat volgens de psychodynamische benadering namelijk door onbewuste mentale processen en ervaringen uit het verleden.

Volgens Siegmund Freud, de grondlegger van de psychodynamische benadering, bestaan er psychoseksuele ontwikkelingsfasen die elk mens moet doorlopen. Deze fasen zijn de *oral*, *anal*, *phallic*, *latency* en *genital* en bij elke fase ligt de manier waarop het individu zijn behoeften bevredigt ergens anders. Zo ligt bij de *phallic stage* de manier van bevrediging bij het laten zien en onderzoeken van de genitaliën om zich bewust te worden van zijn lichaam. Er is bij deze fase van ontwikkeling nog geen sprake van een seksueel verband met de genitaliën, het draait voornamelijk om het onderzoeken ervan. Iemand die deze fasen niet succesvol doorloopt, heeft een achterstand in zijn ontwikkeling. Een dergelijke achterstand kan leiden tot een psychoseksuele stoornis of afwijking, zoals exhibitionisme.

Exhibitionisme ontstaat doordat het kind, bij de *phallic stage*, niet genoeg of juist te veel bevrediging heeft ondervonden. In de psychodynamische benadering wordt het fixatie genoemd wanneer een niet complete bevrediging plaatsvindt bij een bepaalde fase. Bij elke fase moeten er bepaalde 'problemen' opgelost worden, bijvoorbeeld bij de *anal stage* moet het individu zindelijk worden en bij de *phallic stage* moet het Oedipus conflict opgelost worden. Het probleem kan niet opgelost worden als het kind teveel of niet genoeg bevrediging krijgt in de fase, dergelijke fixatie vindt bij exhibitionisme plaats. Volgens Freud moet het Oedipus conflict in de *phallic stage* opgelost worden om volwassen te kunnen worden in de *genital stage*. Het Oedipus conflict kan beschreven worden als een fase waarin de verzorger voor het kind, de manier van bevrediging wordt. De meeste mensen lossen het Oedipus conflict op en worden in de *genital stage* volwassen, maar exhibitionisten lossen dit probleem niet op en kunnen daardoor niet volwassen worden in de *genital stage*. In deze stage kan het individu ook bevrediging krijgen door een liefdesrelatie of kinderen te krijgen, als het Oedipus conflict niet wordt opgelost, kan het individu zich niet losmaken van zijn ouders en nooit zelf volwassen worden en die vorm van bevrediging bereiken. De exhibitionist lost het Oedipus conflict niet op en kan daarom niet op een andere manier bevrediging vinden dan zijn genitaliën te tonen.

Exhibitionisme wordt volgens de psychodynamische benadering dus verklaard doordat het Oedipus conflict niet wordt opgelost in de *phallic stage*, waardoor het individu niet een symbolische bevrediging, bijvoorbeeld in de vorm van een liefdesrelatie, tot stand kan brengen. In de *genital stage* kan het individu namelijk op meerdere manieren bevrediging krijgen.

Humanistische benadering

Bij de humanistische benadering wordt gedrag verklaard aan de hand van subjectieve ervaringen, *the phenomenological viewpoint*, de omgeving waarin iemand zich bevindt en contacten met anderen spelen daarom een grote rol. Slechte ervaringen in de jeugd en in het verdere leven kunnen zorgen voor de vorming van ongewenst gedrag. Volgens de humanistische benadering worden keuzes wel voor het grootste deel bewust gemaakt maar wordt een individu beïnvloedt in zijn keuzes door voorgaande ervaringen.

Carl Rogers, een van de grondleggers van de humanistische benadering, ontwikkelde een model waarin de persoonlijkheid van een individu bestaat uit *the self* en *the ideal self*. Hierin is *the self* de persoon die we denken dat we zijn en *the ideal self* de persoon die we zouden willen zijn. De combinatie van deze twee wordt het fenomenale veld genoemd en is voor ieder individu uniek, wat verklaard waarom slechts enkele individuen abnormaal gedrag vertonen.

Wanneer de twee componenten van het fenomenale veld niet met elkaar overeenkomen is er sprake van incongruentie, een intern conflict. Dit interne conflict is aanwezig bij exhibitionisme. De *ideal self* is zich namelijk bewust van de normen in de samenleving waarin het ongewenst en zelfs illegaal is om in het openbaar naakt te zijn en zou dit daarom willen vermijden, terwijl de *self* zorgt voor de behoefte naar het tonen van de geslachtsdelen. Deze afwijking in de *self* kan het gevolg zijn van negatieve herinneringen uit de jeugd op seksueel gebied, bijvoorbeeld seksueel misbruik. Een dergelijk jeugdtrauma kan zorgen voor uitingen die in de samenleving niet getolereerd worden. De vorming van het ongewenste gedrag kan daarnaast een gevolg zijn van de constante zoektocht naar acceptatie van mensen in de omgeving, dit noemde Freud *positive regard*. Deze behoefte naar liefde en genegenheid kan zo extreem worden dat het de normen waarop de *ideal self* zijn gebaseerd aan de kant zet. Slechte herinneringen uit het verleden kunnen er daarbij voor zorgen dat een individu op een ongewone manier de behoefte naar liefde probeert te vervullen. Bij exhibitionisme kunnen, het vervullen van de behoefte naar liefde óf de subjectieve ervaringen van een seksueel trauma, zich uiten in het tonen van de geslachtsdelen.

Synthese

Allebei de benaderingen leggen sterk de focus op de omgeving waarin iemand opgroeit en de positieve of negatieve contacten in de omgeving. De psychodynamische benadering legt hierbij de focus op het onbewuste en welke rol het onbewuste en de omgeving samen hebben. De humanistische benadering legt vooral de nadruk op de subjectieve ervaringen, dit houdt in dat gedrag verklaard wordt aan de hand van herinneringen die een individu heeft uit een verleden. Zo zorgen slechte herinneringen en trauma's voor ongewenst gedrag en positieve herinneringen voor gewenst gedrag. In welke omgeving iemand opgroeit heeft dus volgens beide benaderingen invloed op hoe het gedrag van een individu tot stand komt.

De belangrijkste verschillen tussen de benaderingen zijn dat de psychodynamische benadering ervan uitgaat dat gedrag onbewust gevormd wordt en de humanistische benadering ervan uitgaat dat dit bewust is. Daarnaast verklaart Carl Rogers gedrag in de humanistische benadering in een continue vorm, waarin gedrag wordt opgebouwd door ervaringen die constant worden toegevoegd en Sigmund Freud in fases waarin elke fase succesvol moet worden afgerond voordat een persoon aan een volgende fase kan beginnen.

Conclusie

De oorzaken van exhibitionisme kunnen worden gevonden in de ontwikkeling van het individu. De *phallic stage* wordt niet goed doorlopen en daardoor kan een individu de andere fases van ontwikkeling niet volbrengen om een volwassene te worden. In de *phallic stage* ligt de focus van bevrediging op het onderzoeken en laten zien van de genitaliën. Hiernaast kunnen ervaringen van groot belang zijn op de vorming van dergelijk ongewenst gedrag. Seksueel misbruik in de jeugd kan ervoor zorgen dat er een afwijking ontstaat in *self*, waardoor een incongruentie ontstaat met de normen en waarden. De incongruentie kan resulteren in een abnormale uiting om bijvoorbeeld de behoefte naar liefde te vervullen.

Aan de hand van de voorgaande bevindingen is een oplossing te formuleren voor exhibitionisme. Hierbij is psychotherapie een vereiste maar er zit wel een verschil in de verdere behandeling bij de benaderingen. Het belangrijkste aspect bij de twee benaderingen is uitvinden waar de oorzaak van het interne conflict ligt, dit verschilt per individu. Seksueel misbruik is hier een voorbeeld van. Wanneer de oorzaak gevonden is, kan er een passende strategie worden gevormd om het conflict aan te pakken. Volgens de humanistische benadering moet het individu zelf inzicht krijgen op het conflict om richting te kunnen geven aan de behandeling. De psychodynamische benadering vereist meer interactie tussen de therapeut en de patiënt. (Alexander, Balint & Gillespie, 2012) De therapeut moet volgens die

benadering ondersteuning bieden bij het vormen van een behandelingsplan om het conflict op te lossen.

Referentielijst

Exhibitionisme. (z.j.). In *Van Dale*. Geraadpleegd op 16-1-2017 van <http://www.vandale.nl/opzoeken?pattern=exhibitionisme&lang=nn>

Glassman, W.E. & Hadad, M. (2013). *Approaches to Psychology (6e ed.)*. Maidenhead, Berkshire: McGraw-Hill Education.

Alexander, F., Balint, M. & Gillespie, W. (2012). *Perversions: Psychodynamics and Therapy*. New York, NY: Literacy Licensing.

World Health Organization. (2007). *The ICD-10 Classification of Mental and Behavioural Disorders (10e ed.)*. Geneva: World Health Organization.

Bijlage 1: Feedback

1. Inhoud (80%)

Introductie van het maatschappelijke probleem + vraagstelling: **exhibitionisme**

Motivatie van de gekozen benaderingen voor het probleem

Psychodynamische benadering en humanistische benadering door seksuele drang binnen de mens

Correcte toepassing van de gekozen benaderingen op het probleem: **het ziet er echt heel goed uit! Duidelijke uitleg, zonder veel poespas eromheen! Misschien zouden jullie nog een manier**

kunnen vinden om Maslow erin te betrekken? Ik weet zelf ook niet precies hoe, maar ik denk wel dat daar mogelijkheden toe zijn!

Vergelijking en integratie van de twee benaderingen toegepast op het probleem **heel erg chill dat jullie zowel verschillen als overeenkomsten benadrukken tijdens jullie integratie!**

Weergave van onderzoeks- en oplossingsmogelijkheden van het probleem volgens de gekozen benaderingen: **Deze mist nog volgens mij!**

2. Structuur en verantwoording (10%)

Duidelijke hoofdstukindeling, voorblad en referentielijst **hoofdstukindeling is check, de rest moet nog**

Adequate bronvermelding **mist nog**

Omvang volgens richtlijnen (1000-1500 woorden; juiste balans tussen verschillende onderdelen) **zeer goed**

3. Taalgebruik (10%)

Ziet er ook allemaal goed uit hoor! Heb er zelf geen foutjes uit kunnen halen

Bijlage 2: Reactie feedback

Na het ontvangen van de feedback, hebben wij geprobeerd oplossingen te formuleren voor het door ons gekozen probleem. Een ander punt van verbetering volgens het feedbackduo was het betrekken van Maslow bij de humanistische benadering, we hebben er echter voor gekozen om Maslow niet nog toe te voegen om het essay duidelijk en begrijpelijk te houden. Daarnaast hadden we van te voren besloten om Freud met Rogers te vergelijken omdat zij zowel met elkaar overeenkomen als elkaar tegenspreken. Verder was er niet veel substantiële kritiek op ons essay, de enige verdere punten van kritiek zijn dat wij geen referentielijst en bronvermeldingen hadden, hier waren we op dat moment simpelweg nog niet aan toegekomen.